

MARENGO, WIS.

Marengon työväenyhdistys viettää kuusiuhlaa jouluaatto-iltana. Olemme toivossa saada puhuja siksi illaksi, samoin muuta ohjelmaa. Joulupukki myöskin saapuu paikkakunnalle ja kenties tuo lapsille hedelmiä ja karamelliä.

Osuuskaupan ompeluseuran naiset hommaavat suuria arpajaisia tämän talven aikana pidettäväksi. Ne olisivat jo joulun aikana, mutta ei saada haalia, kun silloin pidetään haalin hyväksi iltamat. Naiset täällä ovat innostuneet tähän osuustoimintaan. Se onkin paikallaan, että tukee omaa liikettä, sillä osuustoiminta kuuluu naisille yhtä hyvin kuin miehillekin. Jokaisen pitäisi tulla mukaan. Tämä on niin iso 'kontti' että täällä yksi kauppa menisi hyvin eteenpäin, jos vain kaikki siellä tekisivät kaupansa.

Syksy on täällä ollut kaunis, joten ei ole mitään syytä napista ylltävän ukolle. Kapitalistille ovat maanviljelijät pahalla päällä, kun eivät saa tuotteistaan minkäänlaista hintaa. Siltä napistaan itseksensä ja myöskin toisilleen. Asia ei korjaannu napinalla. Tämän lehden lukijat varmaankin käsittävät millä se tulee korjaantumaan.

Toverittaren tilauksia täällä ottaa vastaan Mrs. Kaartinen. Kerrotaanpa naapurillekin, että tilaisivat Toverittaren. — Liina.

GLASSPORT, PA.

Osaon työkokouksessa v. k. 21 p. keskusteltiin ja päätettiin seuraavista asioista:

S. S. Järjestön yleisäänestys "H" toimitettiin. Valittiin edustajaksi alue-uuvottelu kokoukseen E. Kuukkanen. Päätettiin muuttaa kokousajat niin, että pidetään joka sunnuntai ohjelma ja työkokous. Nämä tulokoon tässä mainittu, vaan jäiden loput mainitsematta. Millähän saisi tälläkäliset osaon jäsenet ahkerammin seuraamaan luokkataistelua? Heittä ei saa enää millään osaon kokouksiin, vaan sama virkakoneisto, nimittäin johtokunta, on aina työkokouksissaankin päättämässä asioita, niinkuin ei muka kuuluisi työkokouksiinsaakaan käydä toisten jäsenten asioita harkitsemassa. Älä tui niin jääkö kellolehtelemaan, käykää hyvät toverit kokouksissa ja sanokaa sanottavanne kaikkien kuullen, eikä nurkissa ja otakaa osaa myös kaikkiin äänestyksiin, niin silloin te näytätte jo luokkatietoisilta työläisiltä, ettekä odota ristissä käsin kapitalistin kukistumista. Otakaa asioihin kiinni oikein kunoushengessä ja luokkaa sitä nukkuvan ympäristöönne myös, niin silloin on jo odotettavissa parempaa, valoisempaa köyhälistön tulevaisuutta. Toverit, tulkaa mukaan ja jouduttakaa voittopäivää. Ei se lähene meille työtätehden kapitalistin hikipajoissa. Mutta sen saavuttamiseksi taistella rahavallan voimia vastaan. — Tov. W. Niskanen luennoi täällä kolmena iltana. Ensimmäisenä iltana ollen aiheena: Teollisuus unionismi Ameriikassa ja sen heikkous. Puhuja teki huomautuksen puheensa loputtua, että jos on aihetta keskusteluun eli kysymyksiin, niin niitä saa hänelle tehdä. Ei kumminkaan ilmestynyt yhtään "iikkaa", joka olisi ollut vastustavalla kannalla, "sillä vaihto-olo on myöntymisen merkki." Toisena iltana oli aiheena: Työväenluokan poliittinen ja taloudellinen voiman välttämättömyys. Puhuja loi selvän ja ymmärrettävän yleisilmäyksen molempiin aiheisiin, joten sen täytyy sosialismia ymmärtävien luokkataistelijan hyväksyä. Lauantain illan puheesta en tiedä sanoa mitään. Olin silloin pakotettu menemään näyttämölle valmistamaan itseäni näyttelykuntoon. Ikävä kyllä, että ei puhe-tilaisuuksiin toverit taas muistaneet tulla, vaikka oli kyllä ilmoitettu paikkakunnalla. Ei tarvitse pelätä että me liika viisaaksi tulemme, jos vaikka

käymme pehmittämässä kovaa kalloamme puhe-tilaisuuksissa. Kyllä siellä vielä on tilaa jossakin sivokerroksessa puhujan sanoillekin ei vaan poikatalon "politiikalle".

Tälläkäliset peltimyllyrit saivat kiitospäivän kunniaksi koko loppuviikon olla työstä pois. Niinkään sitä talvella saa hikipajan orja olla työstä pois, kun herroilla ei satu olla kiirettä. Mutta toista on kesäkuumalla, on työnnettävä joka vuoro tyyten, vaikka hikimeri kuiviin vuotaisi. **Toveritarta** en ole saanut vielä tulemaan kaikille osaon naisille, vaikka olen hikipäässä koettanut kaupata. Kyllä saa monta kovaa kokea, kun kauppa tuotakin "ämmätärtä". Toisinaan kiljastaa: semmosta lehtä te viitsitte kaupata, mokomaakin nais-höpötystä! Joskus taas sanotaan: kyllä minä sen tilaan itse, jos minä sen kerran tahdon j. n. e. Kaikkein vanhoillisimmillekin vaimoille olen saanut helpommin tilattua lehdet, he eivät ole panneet yhtään vastaan, kun olen mennyt kauppaamaan, vaan ovat heti tehneet kaupan empimättä. Siitä sen huomaa, että ei ole ennen menty kauppaamaan heille syyttä, että he eivät ole olleet sosialisteja. Mutta sitä ei saa katsoa kenelle sitä tarjoa, kun vain agitatoria harjoittaa. Vaikka heidän sielunsa olisi neekerää mustempi, niin ei se pahaa tee sitenkään. Toveritar vain kymmeneen tuhanteen, vaikka tukka päästä lähtisi jos niinkin riittäisi alkua asiasta mennä. Se olkoon päivän polttavin kysymys. Minä rupean sitä nyt kauppaamaan vanhoille pojille, sillä naisia on niin kovin vähän kylässämme.

Toveruudella,

Anni Kauppila.

CREIGHTON MINE, ONT.

Olen pitkän aikaa silmäillyt Toverittaren palstoja, vaan en ole huomannut täältä mitään. Ajattelin siis vähän jotain kertoa. Eletään sitä täällä vain pikku hiljaa. Tämä on yksi pieni kaivoskylä täällä Canadian kolkossa korvessa. Täällä "runnaa" ainoastaan yksi komppania. Nyt ovat täällä huonot työolot. Miehiä laetaan pois työstä monia kymmeniä päivässä, eikä ole muita työpajakkia, johon menisi työvoimaansa kaupalle. Monet perheet saavat kylmää talvesta huolimatta lähteä toisille paikkakunnille etsimään työmarkkinoita.

Osaossa toimitaan hiljalleen. Siihen nähden, mitä täällä on suomalaisia, voisi toiminta olla vilkkaampaa. Työkokouksia pidämme kahdesti kuussa. Ei siellä näe montakaan naista mukana. On vielä paljon niin ajattelemattomana, että otaksuvat, ettei kokouksissa kannata käydä. Pyhädykää pieneksi aikaa edes ajattelemaan, kenon hyväksi me teemme yhteistyötä. Itsemme ja lastemme, siis koko työtätekevän luokan hyväksi. Ei yksilönä, vaan joukkovoimalla saamme parannuksia oloihimme, se pitäkäämme mielessämme.

Toveritar Sanna Kannasto tulee tänne pian puhumaan. Olen vakuuttettu, että hänen puheitaan kannattaa kuulla, siispä jokainen silloin haalille.

Mrs. Länsi saatettiin haudan poveen v. k. 23 päivänä. Toveri Koskinen piti puheen ensin haalilla ja toisen kerran haudalla. Laulettiin useampia lauluja vainajan muistolle. Sinne hän jäi — yksi toimihenkilöstämme — nukkumaan viimeistä unta, osaon lahjoittaman sekä ystävien tuomien kukkaseppeleiden alle. Keveät mullat haudalle!

Toveruudella,

Mandi.

SAN FRANCISCO, CALIF.

Joulu on jo kohta ovelta, niin se täällä Friscossakin tekee tuloaan — odottaa jo tuolla kultaportin aukeamista sisälle astuakseen.

Kun kävelee kaupungilla, siinä osassa, missä sijaitsee suuremmat kau-

pat, näkee ja kuulee jos mitä. Osa katselee kaupapuodin ikkunalla olevia joulukoristuksia ja kaikenlaisia kalleuksia, joita on asetettu nähtäväksi. Toiset keskustelevat, mitä sitä ostettaisi joululahjoiksi sukulaisille ja tuttaville. Etupäässä ne, jotka pitävät itsensä meikäläisiä parempina, kulkevat kiireissään kaupasta toiseen, eivätkä tiedä mihin sen rahansa soviittaisi. Sitten on yksi osa ihmisiä, tai oikeammin ihmishaamuja, jotka kulkevat hartiat kumarassa, katse maahan luotuna. He eivät huomaa joulukomeuksia akkunoilla, eivät edes vastaantulijoita muulloin kuin silloin jos joku heitä sysää pois tieltään. Usealla heistä on kaimalossa ryppyinen sanomalehti.

Moni ajattelee, että miksikä he kulkeekaan noin tyyneenä, ajatuksiin vaipuneina, eikä edes joulun tulo heihin luo iloisempaa ilmettä.

Niin. Moni meistä, heikäläisiin kuuluvista, tietää, että heillä ei ole juuri muuta kuin tuo vaivainen nikkel, jolla saa ostaa tuon ryppyisen sanomalehden, josta usein riippuu elämän mahdollisuus. Joululahjoja he eivät voi ostaa, he vaan ajattelevat, miten saa leipää itselleen ja perheelleen.

Täällä Friscossa on todella nykyään vaikea toivoa työtä. Kuulen miten miehet sanovat seisovansa linjassa useat sadat päivässä odotellen vuoroaan kysyä työtä. Työnantajat sanovat, että on liikaakin työvoimaa, niille, jotka ovat niin lähellä, että saavat edes tilaisuuden kysyä. Naisten työt eivät vielä varsinkin ole niin lujilla, vaikka ei kehumisenkaan varaa ole. Sillä täällä on jo kolme tehdasta sulettu, jossa naisia työskentelee. Ja ne tehtaot, mitkä ovat käynnissä, niin niistäkin on enemmät kuin puolet pantu pois. Asutopula täällä myöskin on, ja jos onnen pelissä onnistuu saamaan jonkunlaanlaisen asunnon, niin vuokra on aivan hirvittävä. Joitakin vanhoja rytäsköjä voi saada, jos on itsellä huonekaluja ja voi sellaisissa rytäköissä asua. Kirjoitan tämän siksi, että ei kukaan lähde tänne työntöntää varten. Muuten ken haluaa tulla huvin vuoksi, niin se on eri asia.

Osaon toimintaan nähden en tiedä muuta sanoa, kuin että jouluksi koettetaan saada jotain aikaan oikein touhulla. Joulupäivän kappaleeksi tulee "Vermilantilaiset" ja ensimmäiseksi sunnuntaiksi ensi vuotta aijotaan asettaa näyttämölle Rossin kirjoittama kappale "Lankeemus". Ikävintä vaan, että ei kukaan ole oikeen halukas ottamaan rooleja lukeakseen. Etenkin olen kuullut johtajan tätä valittavan, joka nämä tietää parhaiten.

Olin aivan unhoittaa parhaimman kohdan, josta minua erikoisesti pyydettiin huomauttamaan Toverittaren kirjeessä. Tämä meidän kasvava joukko, jota kutsutaan ihanneliitoksi, toimii ilmatam joulukuun 12 p., alkaa kello 5 iltapäivällä. Ohjelma on monipuolinen ja kaikki lasten toimesta. Silloin ei kenenkään saa jäädä pois. Sillä nämä pienokaiset voivat vanhankin saada hymyilemään, he varmasti tulevat näyttämään, että he nuoresta iästään huolimatta voivat saada enempi aikaan, kuin me iäkkäät, jotka täysikasvaneina lyömme paljon laimin. Kuinka vilkasta meidän toimintamme olisikaan täällä jos siinä oltaisi lastemme tavoit kiinni. He ovat koko pitkin kesää tämän tästä ohjelmaa antaneet ja edelleen tulevat antamaan. Joulusaattona tulee lapsilta kaunis ja samalla repäsevä kuvaelma. Toivon niille pienille ystäville iloista joulua, samoin koko Toverittaren lukijakunnalle.

Naemi Bergman.

FORT BRAGG, CALIF.

No niin. Kiitospäiväkin on ollut ja mennyt, vaan en tiedä mistä olisi pitänyt kiittää. Siitäkö, kun työpaikkoja suljetaan, palkkoja alennetaan ympäri maan?

Huonolta näyttävät täälläkin työt nykyään. Töitä tehdään kolme neljä päivää viikossa, nimittäin myllyissä. Joulukuun ensimmäiseen päivään mennessä pitäisi vähennettävän työvoimaa puolella. Olen kuullut, että palkkojakin alennetaan jälkeen joulun tällaisellakin paikkakunnalla, jossa pitäisi saada korjauksia ja parannuksia entisiin olosuhteisiin. Ainakin jo valtion määräämät työaika, kahdeksan tuntia, ennen kaikkea muuta.

Joulukin se taas lähenee. Näytelmäseuramme kiireellä valmistaa joulukappaleita, joita kuuluu olevan useampia harjoituksen alaisena. "Mammaa ahtaalla" ja "Teidän lakinne ja oikeutenne". Vielä kuuluu olevan kolmas näytelmä, joka tulee naisten iltamaan, sen nimeä en ole saanut tietooni. En tunne näitä kappaleita, joten en pysty niiden sisältöä selostamaan. Paras on siis tulla itse kuulemaan ja näkemään.

Ompeluseuran myyjäiset pidetään myös joulun tienoissa. Tulkaapa silloin metsämiehet suurten rahapussienne kanssa, niinkuin olette ennenkin tehneet ja kilpailkaa naisten valmistamista käsitöistä. Fort Braggin naisten valmistamat käsitöet ovat varmaan arvokkaita.

Hauskaa syksyä ja talvea kaikille Toverittaren lukijoille. — Aina.

Ihmeside

Muk. suom. Hilma L.—r.

On ihmeside mi sitovi

Työkansat kaikkien maiden Siteellä yhteisen ymmärryksen, Jot' ei aika eikä olot hävittävä voi.

Vaikk' hirmuhenget uhkaa heitä Ylpeänä he seisoo vain. Se side on pyhempi, sitovampi, Mi verellä marttyyrien solmittu on.

Siellä ja täällä työläiskansat Hajallaan asuu, taistellen! Siltikin sidottu he ihmesitein Pyhällä veljeysliitolla yhdistetyt.

Käy pohjoiseen missä pohjantähti Katsoo kentille lumen, jään. Voit myöskin päiväntasaajalle käydä, Missä tuuli niin vienoinen henkäilevi.

Mene kuumille idänmaille Luo Arabian, Hindujen. Mene, missä aaltose: Tyynen meren Kauniin Californian rantaa huuhtelee.

Ja kunniakuiskeen kuulet siellä Ihmevalan, aina saman: "Kaikki maailman työläiset yhtykää, Niinpä kahleenne voitte vaan menettää."

Tää on ihmeside mi sitoo Työkansat kaikkien maiden. Tämä on se punainen pyhä side Jot' ei aika eikä olot voi hävittävä.

WESTMINSTER, MASS.

Minäkin ensi kerran kirjoitan Toverittaren — äidin avustamana. Olen 11 v. vanha ja siskoni Terttu on 5 v. vanha. Olen koulussa 4:nneellä luokalla. Meiltä on 2 mailia kouluun. Lapset täällä viedään hevosella kouluun. Minä pidän täällä farmilla paljon enempi olosta kuin New Yorkissa. Leikkikumppaneita meillä on, kesyjä kaniineja ja kissa. Kissa usein on kaniinien kanssa, syö maissia ja juo maitoa niiden joukossa, eikä koskaan tee niille pahaa, vaikka usein on tuntikausiakin niiden tarhaassa. Nyt on tullut paljon lunta ja minulla on Tertun kanssa oikein hauskaa kelmäessä. Tervehdys kaikille Toverittaren nuorille lukijoille, etenkin New Yorkin S. S. osaon ihanneliitolaisille. Täällä ei ole ihanneliittoa.

Voitto Nurmi.

Sisko Terttu myös muistaa leikki osastolaisia.

Lasten Joulu jokaiseen kotiin!